

Prelom illinoiskih baronov z unijo

Lastniki premogovnikov v Illinoisu so na svoji konferenci v Chicagu sklenili, da izprejo rudarje 1. aprila. Rudarsko organizacijo priznajo še nadalje, toda pod enim pogojem, če unija pristane na znižanje mezde ali na arbitražo. 57,285 rudarjev izgubi delo prihodnje nedelje.

Chicago, 29. marca. — Baronji premoja v Illinoisu so večeraj na svoji konferenci v Auditorium hotelu ponovno izpriili rudarje. Zaključili so, da 1. aprila zaprejo vse rove v Illinoisu in 57,285 rudarjev, ki so bili upošani od zadnje jeseni na podlagi začasnih pogodb z unijo, se mora pridružiti ostali veliki armadi izpriih oziroma stavkajočih rudarskih delavcev v distriktih mehkega premoga.

Sklep baronov se glasi, da z unijo United Mine Workers se ne bodo več pogajali — izvzemši, če unija privoli v znižanje mezde na \$6 dnevno ali 84 centov od tone. Do zdaj so plačevali \$7.50 dnevno ali \$1.08 od tone kakor določa jacksonvillaska lestvica, za katero se vrši boj v vseh distriktih. Drugič so baroni pripravili na sklepanje z unijo, če privoli, da se sporne točke izravnaajo z arbitražo ali razsodiščem.

Lastniki rovoj se niso izrekli za "open shop," ker se ne morejo. Zakon države Illinois jim to zabranjuje. (Zakon določa, da mora vsak delavec pod zemljo imeti sposobnostno spričevalo, u rad za izdajanje teh spričeval je pod kontrolo unije.) Vendar pa so sklenili, da vsak posamezni operator lahko obratuje svoje rove, če unijaki rudarji v dotičnem kraju sami pristanejo na znižano mezo in se vrnejo na delo. Ti rudarji je imajo spričevala — torej zakon ne bo kršen! To pa pomeni razbitje unije, če bi se rudarji res izneverili na ta način. Domenili so se tudi, da posamezni operator lahko obnovi jacksonvillasko pogodbo z unijo, če hoče. To velja predvsem za takozvane "strip mines" (odprte jame).

Lastniki so tudi izvolili svoje nove odbornike. W. J. Jenkins iz St. Louisa je zdaj predsednik operatorske asociacije. Magnatje so po konferenci objavili poročilo, v katerem dolže Johna L. Lewisa, predsednika UMWA, da jih je "potegnil." Nekaj jim je baie obljubil, toda obljube ni držal.

"John L. Lewis je ponovoma priznal — se glasi poročilo — da Illinois potrebuje pomoči vsled jacksonvillasko lestvice in definitivno nam je obljubil, da dobi-mo odpmošč do 1. aprila 1928. Danes pa vidimo, da nas je Lewis hotoma speljal na led. Popolnoma je ignoriral situacijo v Illinoisu po zadnjem oktobru, ko smo sklenili z unijo premirje in ko nam je obljubil, da izvzame illinoiski distrikt iz svojega mednarodnega programa."

Lindbergh gre okoli sveta? Washington, D. C. — Ze nekaj dni vztraja govorica, da namerava vlada poslati Lindbergha na novo turo "poslanstva dobre volje," in sicer na Japonsko ali okoli sveta. Uradnega potrdila ni.

Pilnaki ignoruje sejm. Varšava, 29. marca. — Diktator Pilnaki ni prišel večeraj v zbornico. Opozicija je izvolila vse zbornične uradnike. Socialisti imajo predsednika in dva podpredsednika.

Brez dela — samomor. Chicago. — Louis Kerr, star 63 let, je več mesecev iskal dela, toda dobiti ga ni mogel nikjer. V obupu si je v sredo večer končal življenje s plinom v svojem stanovanju, 1325 S. 58. Ct.

1500 rudarjev v Indiani obdrži staro mezo Jacksonvillaska pogodba podpisana z lastniki odprtih jam za eno leto. Terre Haute, Ind. — Lastniki odprtih jam (strip mines) v Indiani so 28. marca obnovili jacksonvillasko pogodbo z unijo do 1. aprila 1929. Te jame obratujejo po unijakih pogojih že ves čas konflikta, zavzemajo pa malo število delavcev. V vseh jamah v državi je uposlenih okrog 1500 delavcev.

Napad na rudarje z bombami s plinom Stiristo stavkarjev napadenih v Penni, ko so piketirali v masi. Burgettstown, Pa. — Okrog 400 stavkajočih rudarjev je bilo v sredo napadenih z bombami, ki imajo plin za solzenje, ko so masno piketirali premogovnik Bulger. Obenem je policija od-dala več strelav na rudarje. Pet rudarjev je bilo aretiranih, med temi tudi J. R. Fern, unijaki organizator.

Ford poklican pred senatni odsek Washington, D. C. — Senatni odsek, ki že tri tedne preiskuje rudarsko stavko, je v sredo sklenil pozvati k zaslišanju Henry Forda, da pove senatorjem, kako je on v stanju plačevati mezo, ki nadkriljuje jacksonvillasko lestvico (baje plačuje po osem dolarjev dnevno) delavcem v svojih premogovnikih v West Virginiji in Kentuckyju. Ford je bil povabljen na sugestijo senatorja Wagnerja iz New Yorka. Ford obratuje rove samo za svojo avtomobilsko industrijo.

Med nadaljnim izpraševanjem sta se pograbila Lewis in advokat Belden, ki zastopa ohijake barone. Lewis, ki je bil ponovno zaslišan, je rekel, da Illinois Central železnica pomaga razbiti unijo v Illinoisu. Leta 1926 je Lewis prejel pismo illinoiskih magnatov, ki so zahtevali znižanje mezde, češ da ne morejo več tek-movati z neunijakimi jamami v Kentuckyju. Pismo je med drugimi podpisal tudi A. J. Moors-head, predsednik Madison Coal Co., ki je podružnica Illinois Central železnice. Tako eni in isti ljudje, ki so v dveh ali več podjetjih, uganjajo politiko dveh obrazov.

Socialistični kongresnik za prelom z Rumunijo

Prelom diplomatskih stikov se zahteva zaradi preganjanja vernikov, ki ne pripadajo h grški ortodoksni cerkvi.

Washington, D. C. — Socialistični kongresnik Berger je predlagal v kongresni zbornici, da se za kazen pretrgajo diplomatski stiki z Rumunsko, kjer vlada brutalno preganja ljudstva, ki ni pravoslavne vere ali pa rumunske narodnosti. Vladi divja proti židom, katolikom, luterancem. Ogrom in Nemcem.

Berger je prišel s svojim predlogom, ko je državni departament se izogibal v svojem odgovoru priporočilu, ki ga je predložil kongresnik Celler iz New Yorka, ki je priporočil, da državni departament prepreči posojilo 60 milijonov dolarjev, ki jih hočejo dati wallstreetaki bankirji Rumunski.

Berger je rekel: Brutalnosti in surovosti, ki jih uganjajo nekateri mali narodi v Evropi, vključivši Rumunsko, pokazujejo, kako nesposobno smo ravna-li, ko smo trošili življenja in denar na evropskih bojiščih, da ščitimo te narode. Rumunska je povečala svoj teritorij od 53,000 kvadratnih milj na 123,000 kvadratnih milj in si pridobila jurisdikcijo na 18,000,000 prebivalcev, daal jih je preje imela le osem milijonov.

Berger je citiral akt, da je kongres leta 1911 končal pogodbeno stiko z Rusijo, ko Združene države niso hotele imeti pogodbe s nobeno državo, ki preganja verske in narodne manj-sine. Ta odlog je bil posledica, ker je bil preganjan verske in narodne manjšine. Socialistični kongresnik je naglasil, da je čas, da Rumunska realizira, da živi-mo v dvajsetem stoletju.

Sto Mohikanov ubitih v največji bitki z vstaki

95 vstašev, med njimi dva duhovna, padlo v ljutem spopadu s federalci.

Mexico City, 29. marca. — Ena največjih bitk, odkar klerikali vodijo vstajo proti vladi, je bila v torek in sredo v San Luisu, država Guanajuato. Bitka je izpadla s popolno zmago vlad-nih čet. 95 vstašev je obležalo mrtvih na bojišču, 400 je bilo ranjenih in 47 ujetih; federalci so vplenili 180 konjev in par sto pušk. Med mrtvimi vstasi sta tu-dva katoliška župnika in vodja Romingo Anya. Na vladni strani sta bila ubita dva čast-nika in štirje prostaki.

Okrog 300 vstašev je bilo v bitki, ki je trajala 29 ur. Vstasi so bili dobro utrjeni, ali polagoma so izgubili hila za hila in končno so se zatekli v cerkev, kjer so kapitulirali. Zvezni vo-jaski krogi so mnenja, da je s to zmago zdobljena klerikalna re-volta v državi Guanajuato.

STAVBINSKI DELAVCI V DRŽAVI NEW JERSEY ZAHTEVAJO SAMO PET DNI DE-LA V TEDNU.

O tej zahtevi bodo zastopniki organiziranih delavcev raz-pravljali dne 10. aprila.

Asbury, N. J. — Stavbinski delavci v severnem delu države New Jersey zahtevajo, da se dela samo pet dni v tednu, da se zniža število brezposelnih de-lavcev. Nove iznajdbe in spo-pojnjeni stroji nadomeščajo vedno več delavcev pri delu. Armada brezposelnih stavbin-skih delavcev se veča, akoravno se gradi več hiš in raznih poslo-pij. Zastopniki organiziranih de-lavcev bodo konferirali o tem vprašanju dne 10. aprila s pod-jetniki.

ČIKAŠKA POLICIJA SE POSLUŽUJE BOMB

Dve nedolžni osebi sta bili na pol oblečeni in napoli zadu-šeni v spanju.

Chicago, Ill. — Tovarnarji so priporočili oblastem, da naj se policija posluži aspe povzroča-jočih bomb ob času stavke in ljudskih nemirov kot učinkovi-tega orožja. Čikaška policija se pa zdaj poslučuje takih bomb brez vsakega svatila proti mir-nim ljudem.

E. J. Cleary in njegova žena, dve mirolojbalni osebi, sta legli svezor k postelji in sta kmalu zas-pali. Pomoči je pa prišla po-licija in mešalnik tebnik vrgla v stanovanje bombe, ki povzo-čajo solze. Ko je policija udrla v stanovanje, je našla zakonako dvojico napoli slega in zadušeno. Človeka, ki ga je policija iskala, ni bilo v hiši. Policija je vrgla bombe, ne da bi preje dala od se-ba kakšno svarilo. Razburjenje med meščani v Chicagu je veli-ko zaradi tega dogodka. Ljudje pravijo, da niso več varni svo-jega življenja pred policijo, a-koravno nimajo nobenega pra-greška na vesti.

Prvo streljaj in na to uvedi prelakavo, je galo čikaške po-licije.

Lestvice brezposelnosti

Ameriška delavska federacija poroča o položaju v 33 mestih. V Baltimoreu največ brezposel-nih in v Milwaukeeju najmanj.

Washington, D. C. — Tajni-štvo Ameriške delavske federa-cije navaja odstotke brezposel-nosti v največjih industrijskih mestih Združenih državah. Na-vedenih je trindvajset največ-jih mest. Baltimore, Omaha in Cleveland izkazujejo v tem po-ročilu največ brezposelnih delav-cev. Najmanj jih izkazujejo Mil-waukee, Chicago in San Antonio.

Številke se nanašajo na janu-ar in februar in pokazujejo, ko-liko odstotkov delavcev je brez dela:

	Jan.	Feb.
Baltimore	43	41
Omaha	36	40
Cleveland	34	36
Philadelphia	31	31
Detroit	33	30
Los Angeles	23	23
New York City	24	21
Jersey City	22	21
Boston	20	20
Buffalo	27	18
Denver	21	18
Birmingham	17	18
Pittsburgh	18	17
Cincinnati	19	14
San Francisco	14	14
Seattle	11	13
Chicago	8	12
St. Louis	13	11
Washington, D. C.	13	11
Atlanta	10	11
San Antonio	9	11
Minneapolis	12	10
Milwaukee	10	8

Interdikt za francoske monarhi-ste.

Pariz, 29. marca. — Kardinal in pariški nadškof Dubois je večeraj prepovedal katoliške ob-rede krsta, poroke in pogreba vsem članom rojalistične (monarhistične) stranke v Franciji za toliko časa, dokler se ne bo stranka pokorila papežu.

Policija ubila dva štrajkarja v Indiji. Kalkuta, Indija, 29. marca. — Policija je večeraj streljala na tu-kajšnje stavkajoče železničarje. Dva sta bila ubita in trije ranje-ni.

Mestrovici v Chicagu.

Chicago. — Ivan Mestrovic, jugoslovanski kipar, je prišel v torek sem. Levo roko ima obe-ženo. Na parniku se mu je pri-petila nesreča, da je padel in si spahnil levico.

Mussolini odgovoril papežu z grožajo

Pravi, da država ne bo trpela nobenega kompromisa. Katoliški fašisti se tudi protivijo "svetemu očetu."

Rim, 29. marca. — Namesto sprave in miru med Vatikanom in italijansko vlado se je začel širiti prepad. Papež je začel konflikt, ko je pred par dnevi javno ostel člane "Narodnega katoliškega centra" (nova ka-toliška stranka v Italiji, ki pod-pira fašizem) radi tega, ker ka-toliški fašisti delajo razliko med vero in cerkvijo. Papež je indi-rektno mahnil tudi po fašizmu.

Mussolini je večeraj odgovoril papežu v svojem govoru v sena-tu. Odgovor ni bil direkten, ali jaano je bilo, koga se tiče. Re-kei je, da fašistovska država mo-ra imeti monopol v vzgoji mladi-ne. Ako država ne more kon-trolirati mladine, tedaj naj od-pove svojo eksistenco. Zato v tem pogledu ne sme biti kom-promisa.

Kaj je Mussolini mislil, je bi-bilo še bolj jaano, ko je kmalu potem vlada naznanila, da se pripravlja zakon, ki razpusti ka-toliško deško organizacijo "Ka-toliških skavtov." Na temelju novega zakona bosta smeli ob-stojati samo dve fašistovski de-ški organizaciji, "Ballila" in "A-vantguardista" in nobena druga.

Oglasili so se tudi fašistovski listi, ki kritizirajo papeža. "Il Tevere" sicer povdarja, da je katoliški list, piše pa, da, kar se politike tiče, nima cerkev ob-mojča nad verniki.

Končno je papežu odgovoril tudi "Katoliški centrum." Od-govor se glasi, da obstoječe ka-to-liške stranke v Rimu, ki ni bil papežu po volji — ker so ob-rovale ignorirali papeža — se je počelo samo s politiko in ne s verskimi zadevami, zato ni bi-lo potrebno obiskati Vatikan. Dalje odgovarjajo katoliški faš-isti, da v političnih zadevah so o-ni odgovorni državni in lastni ve-sti, ne pa cerkvi.

"Italijani kot katoliki upo-števamo pontifa (papeža) kot našega duhovnega voditelja, ne prismo pa njegove politično oblasti."

300 novih milje-narjev na zapadu

Obogateli so v par tednih s spekuliranjem na borzi.

New York. — Več kot tristo novih milijonarjev se je pojavi-lo na zapadu Združenih držav, odkar je v teku divja igra na newyorški borzi, ki je dvignila cene delnicam v vrtoglave viš-ine v zadnjih par tednih. Speku-lacija na borzi je tako silna, da na milijone delnic menja go-spodarje dnevno.

Medtem pa je milijone delav-cev brez dela . . .

GOSPODARSKA DEPRESIJA V CLINTONU.

Brezposelni ljudje lažeje preno-čajo na policijski postaji.

Clinton, Ia. — Gospodarski položaj v tem mestu se obrača vedno na slabo. Tri in trideset brezposelnih delavcev je preno-čilo na policijski postaji, ker niso imeli denarja, da plačajo za prenočišče. Dvajset brezpo-selnih delavcev spi po navadi čez noč na policijski postaji.

Senat dovolil milijone za kon-trole povedaj.

Washington, D. C. — Senat je 28. t. m. soglasno sprejel Jone-sovo predlogo za regulacijo in kontrolo reke Mississippi v svr-ho preprečenja povodnj v bo-moščnosti. Predloga določa, da vlada potroši \$325,000,000 v ta namen.

ROCKEFELLER-JEV POBOČNIK NA REŠETU

Odločno je vztrajal, da baltimor-ski sporazum ni bil pogodba.

Washington, D. C. — George Anderson, podpredsednik Con-solidation Coal kompanije in o-sebni zastopnik John D. Rocke-fellerja ml., je bil na kritičnem rešetu dne 28. marca pred sa-natnim odsekom. Anderson se je na lahko oavobodil moralne odgovornosti, da se njegova kompanija ni držala baltimor-ske pogodbe, ki jo je sklenila z rudarsko organizacijo v letu 1924.

Anderson je predrano izjavil, da njegova kompanija ni bila ob-vezana se ravnati po pogodbi, ki jo je sklenila z rudarsko orga-nizacijo United Mine Workers za severni del Zpadne Virginije, ker je pronašla, da ji ne-unijaki premogovniki jemljejo proč naročila. Kompanija je izstopila iz podjetniške organi-zacije, ki je imela pogodbo z ru-darsko organizacijo.

"Ali ste se ravnali po pogodbi za tri leta?" je vprašal senator Wagner iz New Yorka.

"Do gotove meje," je odgovo-ril Rockefellerjev zastopnik.

"Kdaj sta jo prelomili?" je v-trajal senator Wagner.

"Mi je nismo prelomili," je iz-javil Anderson. "Ravnali smo se po nji do 14 mesecev pred njenim potekom. Toda sapirati smo pričeli premogovnike mo-sec kasneje, ko smo je podpisali, ker so naročila pohajala."

"Ali ste uničili mezo in od-prali spet premogovnike?" je vprašal senator Wagner. "Ali so ostali premogovniki zaprti?"

"Zaprli smo premogovnike in eventuelno smo morali uničiti tudi mezo," je Anderson od-govoril.

Senator Wagner, ki je bil preje sodnik in član najvišjega sodišča države New York, je pojasnil, da je izdal sodniško prepoved proti podjetnikom, ki se niso hoteli držati pogodbe. Višja instanca je sodniško pre-poved potrdila. Anderson ni-kakor ni hotel priznati, da je kolektivni sporazum med rudar-ji in družbo pogodba.

Rockefellerjev agent je hlad-noravno izjavil, da je Van A. Bittner, izredni zastopnik ru-darske organizacije v severnem delu Zpadne Virginije, govoril brez vsake avtoritete od članov na onem premogovnem polju.

Dejal je, da šestdeset dni ka-sneje, ko je bila pogodba podpi-sana, ni bilo več rudarske unije v severnem delu Zpadne Virgi-nije. Odstanjeni so bili di-rektno izvoljeni odborniki, John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije, je pa izročil vo-dstvo Bittnerju. Anderson je tajil, da ni res, da je on zahte-val, da se to izvrši. Omenil je, da je bilo njegovo mnenje, da je unija pazila na to, da ohrani, kar se ohraniti da.

Anderson je dalje dejal, da se strinja s senatorjem Peasom, da se premogovna industrija na-haja v vroči kaši, toda skomig-nil s rameni, ko so ga vprašali, da naj svetuje kakšno zdravilo zanj. Njegov gospodar, Rocke-feller je rekel, da se mora naj-ti rešitev za premogovno indu-strijo in da se strinja z omejit-vijo industrije, podjetniki, že-lezniške družbe in prodajalci na-njegovem mnenju se bo delav-cem bolje godilo, ako se doseže te vrste privatna kontrola. Za-kaj bodo delavci na boljem, te-ga Rockefeller ni povedal.

Trije Nemci čakajo s poletom.

Dublin, Irsko, 29. marca. — Trije nemški letalci, ki so 26. t. m. pristali tukaj na poletu v A-meriko, še vedno čakajo ugodne-ga vremena.

Rojačka kozaka osle-parila rojaka za vse

Poslužila sta se stare priprede-ke o očetovem posojilu.

Kellogg, Idaho. — Dva veli-komestna kozaka sta osleparila rojaka Anton Kambicha, ru-darja, za njegove osemdesetlet-ne prihranke. Zdi se, da je bila sleparska poteza, ki je pripravi-la rudarja ob vse njegove pri-hranke, izvršena v Wallacu in sled vodi do hotela Pacific. V pondeljek se je v hotelu regis-triral nek Mike Kravich, ki je poznan po okoličih, da nima stal-nega dela. Z njim se je regi-striral v hotelu neki John Ma-kovich. Prišla sta zelo zgodaj v hotel in sodi se, da sta se pri-peljala v avtu, ki ga je voalil njun pajdaš in asonotnik. Njun prihod so opazili, ker se je Kravich branil plačati za sobo za dva človeka več ko \$1.90, kar je nekaj nenavadnega med Jugo-slovani na zapadu. Končno je bila njima odkazana soba šte-v. 33. Oba sta bila brez priljage.

Zvabila sta Kambicha v Spo-kane. Povedala sta mu pripo-vedko, da je njegov oče enemu imed sleparjev posodil šest ti-soč dolarjev, a slepar je za od-kril bogat olini vreo in sato sdaj šeli pomagati Kambichevi družini.

Za Kambicha je bilo nekaj no-vega. Na tukajšnji banki je dvi-gnil \$1,488, na banki v Spokane pa štiri tisoč dolarjev.

Sleparja sta privikrat aredala Kambicha pri rudniku. Tam sta mu povedala, da njegov oče sa-luži po osem sto dolarjev na dan, kajti v Tenuzu je najeti na bogat olinak. Tako sta sle-parje prepričala, da je šel z nj-ma v Spokane. Povedala sta mu svoji bankovci za štirideset tisoč dolarjev in mu rekla, da jih naj hrani v škatli skrinji-ci, v katero lahko da tudi svoj denar. Kambich je storil, kot sta mu kozaka ukazala. Kam-bich je šel vesol v hotel. Cutil se je izredno bogatega in sicer tako bogatega, da ponči še spati ni mogel. Zjutraj se je aglasil pri plearju v hotelu in mu rekel, da naj mu izroči skrinji-čo. S tresoč roko je odprl še-lezno skrinjico. Moš je skoraj omedlel, kajti bankovci v skrin-jnici so se ispremenili v star narezan papir. Kozaka sta ga ukanila za \$5,488.

Moral v tem dogodku je ta: Ne saupaj tujemu človeku, am-pak se najprvo prepričaj, kdo in kaj je. Vrhtega pa ne bodi la-komen na denar.

V READINGU JE ŠTEVILO BREZPOSELNIH DELAV-CEV VELIKO.

V tem mestu ne računa, da je 8,000 delavcev brez dela.

Reading, Pa. — Brezposel-nost se je precej razširila v tem mestu. Brez dela je okoli 5,000 do 8,000 delavcev, od pet do de-set tisoč delavcev da dela po ne-kaj dni v tednu.

To je dognala delavska stro-kovna centrala v Readingu v svoji tridnevni konferenci. Ri-chard H. Lansbury, prejlnji dr-žavni delavski tajnik, je izjavil, da je čas tukaj, ko se mora mak-simalni delavni čas določiti na 48 ur dela v tednu s stopnjeva-je znižanjem delavnega časa, ob-enem pa zvišati mezdey da se od-pravi brezposelnost.

Vsako leto je zadnjih deset let industrija v sposobnosti na-predovala za deset odstotkov, toda nakupovalna moč ljudstva pa ni napredovala v tem razmer-ju s pomnoženo produkcijo, je dejal Lansbury.

Tesarski delavci niso povpre-čno več zaslužili kot po tisoč do-larjev v sedemnajstih mesecih, izjavlja njih organizacija. Me-zda je dolar od ure. Zaposlenih je manj kot 1,800 tesarskih de-lavcev.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Računati se na vrata.

Narodna: Zastopniška država (izmed Chicago) \$2.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inostanstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s "PROSVETO"

"PROSVETA"

2657-58 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

128

Datum v objavi: 2. pr. (Feb. 28-1933) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem darom pridobil naročnik. Posvetilo je pravilno, da se vam ne odloži list.

NEDOSEŽNA OHOLOST IN OSABNOST MULTIMILIJONARJEV.

Vsi trije industrijski magnati, Rockefeller ml., Schwab in R. B. Mellon so oholi in ošabno odklonili pred senatnim preiskovalnim odsekom vsako pogajanje za sporazum z rudarsko organizacijo. Zastopni so se trudili senatorji Wheeler, Gooding in Couzens z izpraševanjem od industrijskih magnatov dobiti besedo, da so pri volji se pogajati z zastopniki rudarske organizacije. Vsa njih prizadevanja so bila zastonj. Industrijski gospodarji so ostali trmoglavi in na stališču, da so v svojih industrijah le oni absolutni gospodarji.

Ko je politični absolutizem postal nepremagljiv, je padel in tako se bo zgodilo tudi z gospodarsko diktaturo. Trdovratnost industrijskih magnatov pokazuje, da se niso nič naučili iz preteklosti in se tudi ne marajo učiti, ker mislijo, da so z denarjem podedovali tudi modrost.

Premogovniški magnat se lahko posreči, da zdrobijo sedanjo rudarsko organizacijo. S pomočjo svojih špijонов lahko preprečijo anovanje nove organizacije med rudarji. Ampak nezadovoljnost med rudarji ne bo do odpravili. Dokler pa vzroki nezadovoljnosti ostanejo, ne vgasne v rudarjih želja po organizaciji.

Časi se izpreminjajo in taktika tudi. Ako do danes niso rudarji prišli do tega prepričanja, da se morajo organizirati politično, ako hočejo obdržati pridobitve, ki so si jih priborili s strokovno organizacijo in si ne morejo več z njo priboriti novih uspehov, se bodo organizirali politično. Dandaj so rudarji in tudi drugi delavci glasovali za kandidata, ki so zastopali interese velike denarne moči. Pomagali so povečati politično moč svojih izkoriščevalcev. Ko rudarji spoznajo, da se ne morajo organizirati strokovno zaradi prevelike gospodarske moči izkoriščevalcev, se morajo logično organizirati politično. To velja tudi za druge delavce. Kako usodepolno posega politična moč v gospodarske razmere delavcev, ako je osredotočena v rokah delavskih izkoriščevalcev, pokazuje stavka jeklarških delavcev. Kjer so jeklarški baroni kontrolirali politično moč, tam so najbrutalnejše ravnavali ob času stavke z jeklarškimi delavci. Ves politični aparat v jeklarških mestih je bil na strani jeklarških mogotcev in pomagal je razbiti stavko jeklarških delavcev.

To se ponavlja tudi v stavki rudarjev. Rudarji so izpostavljeni največjim šikanam in trpljenju v državi Pennsylvaniji, pa tudi v državi Ohio ni rudarjem poslano z ročicami.

Premogovniški baroni bodo seveda poslali svoje volune tudi v delavske politične organizacije, da vohunarijo v njih interesu. Ta špijonaža bo lahko napravila veliko škodo delavstvu, ne bo pa mogla razbiti politične organizacije, kakor ne bo mogla dognati, kako je kateri delavec glasoval: za kandidate strank, ki so podpornice kapitalističnega gospodarskega sistema, ali za kandidate delavske stranke, ako rudarji in drugi delavci ne bodo prostovoljno obesili vohunom na nos, kako so glasovali. Volitve so tajne. In če se delavstvo organizira politično in porabi glasovnico pri vseh volitvah v svojo korist, t. j. pri občinskih, okrajnih, državnih in zveznih, bodo izkoriščevalci potisnjeni kmalu iz ofenzive v defenzivo.

Glasovnica spada med najboljše orožje delavstva. Ta lahko hujše zadene delavske izkoriščevalce, kot pa kroglica iz strojnice. Glasovnica lahko iztrga delavskim izkoriščevalcem politično kontrolo v občini, okraju, državi in zveznih napravah in jo prenese na delavstvo, ako delavstvo pravilno rabi volilni listek. Zato je v interesu delavstva, da se prvič podučijo o rabi glasovnice in se pridobi, da jo pravilno rabi.

Kapitalisti in njih podporniki so vedno združeni. To združenje postaja vedno bolj tesno. Oni se nikdar ne prepirajo med seboj. Iz tega sledi, da morajo delavci biti ravnotako tesno združeni v vseh ozirih. Kapitalisti in njih podporniki razumejo, ako niso združeni, da ne dosežejo ničesar. Kakor en sam človek so govorili Rockefeller ml., Mellon in Schwab pred senatnim odsekom. Vsi

trije so bili ene misli, da se morajo rudarji ukloiniti njih volji. In kadar pridejo delavci do spoznanja, da se morajo Mellon, Rockefeller ml., Schwab in drugi kapitalisti ukloiniti njih volji, tedaj bo za delavce igrača organizirati se politično in si priboriti potrebno politično moč za uklopitev svojih izkoriščevalcev.

Rockefeller, Schwab, Mellon in drugi multimilijonarji so veliki odprti sovražniki delavcev, a največji so oni, ki se ližejo pod krinko prijateljstva delavstvu z namenom, da ga pcepajo. Za delavstvo je veliko boljše, da si ti delavski "prijatelji" navežejo mlinaki kamen sami sebi na vrat in se potope tam, kjer je voda najbolj globoka v Velikih jezerih. S takim činom bodo izvršili največjo uslugo vsemu človeštvu, kajti odprtih sovražnikov se bo delavstvo lahko ubranilo, prikritih pa težko.

VESTI IZ NASELIN

V pomoč štrajkarjem.

Barberton, O. — Tudi v našem mestu smo se zavzeli pomagati premogarjem, ki so v boju za svoje pravice že eno leto. Na poziv društva Triglav so se odzvali vsa tukajšnja društva ter na seji zastopnikov, mesto vselej, aranžirala klano kolekto, na kateri smo nabrali vazo — \$244.45, ki smo jo razdelili enakovredno med društva, ki so polnili vazo steklarjem v pomoč.

V Springfieldskem sanatoriju je za proletarsko bolehaljo jetiko umrl Anton Makovec. Bolehal je nad štiri leta. Spadal je k aloy. sam. društvu Domovina. Star je bil 46 let, doma od Sv. Tomaža, Vipava, Primorsko.

Frank Peja.

Poročilo in zahvala.

Wickhaven, Pa. — Dosedaj stojimo tu na stavki trdno kot prvi dan. Od našega društva se je izločilo samo eden, redom Slovak, četudi je naše društvo najbolj prizadeto kar jih pripada SNPJ. Preteklo je že dve leti in 7 mesecev, odkar je Pittsburgh premogovna družba prišla boj z unijo. Več članov je, ki od omenjenega časa niso še nič zaslužili in ako bi jednota zanje ne plačevala assessment, bi morali že zdavnaj pustiti jednoto.

Pred dvema mesecema nam je unija še precej dobro pomagala, tako je oženjen rudar dobil po \$5 in sames pa \$2.50 na teden podpore. Sedaj pa največkrat nič, če dohimo, tedaj je \$8 za družinskega očeta in za samske pa \$2. na vsakega otroka pa 50c. Se prej je bilo malo, kaj pa sedaj, posebno pri veliki družini. Ako bi bili unijaki vodje kot so pri Slovenski narodni podporni jednoti, tedaj sem gotov, da bi lahko vsakozaj prejeli še enkrat toliko kot sedaj, četudi je stavka tako dolga.

Druge pomoči še nismo prejeli, ki kot od unije in od predsednika SNPJ, V. Calkarja, ki nam je poslal dvakrat lepo vazo iz gl. urada. Naše društvo se lepo zahvaljuje vsem darovalcem in predsedniku za poslano vazo. — Pri lokalu št. 106 na Whitesetu so bili odbrani člani z namenom da gredo nabirati prispevke. Sla sta: Anton Radišek in Alois Kenda na Yukon, Pa., kjer sta dobila od društva št. 117 SNPJ \$25, med člani na seji pa je bilo nabrana vazo \$15.75. Posebej so darovali sledeči vazo: J. Kravanja \$1.50; po \$1: M. Jvark, J. Korlvrh; po 50c: M. Malkovič, J. Marvik, D. Bohner, John in M. Novak \$1. Skupaj \$46.75. Na Herminie št. 1 sta sta Anton Sabec in Anton Fotokar. Društvo št. 80 SNPJ je darovalo \$5, med rojaki je bilo nabranih \$29. Skupaj \$34. Na Herminie št. 2 so šli Ignac Flusa, B. Lomling in J. Juran. Flusa nabral: društvo št. 86 SNPJ darovalo \$5, med rojaki nabranega \$14.55. Skupaj — \$19.55. Koliko sta nabrala Lomling in Juran ravno tam, mi ni znano. Žal, da ne morem vseh imen darovalcev imenovati, ker večina jih je težko prečeti.

V imenu našega lokala se vsem darovalcem najlepše zahvaljujem. Vazo je bila nabrana v pomoč vsem onim, ki hodijo na stavkovno stražo, neoziraje se na narodnost. Nabavili bomo vsakdanjih potrebščin in razdelili med vse enako. — Omenim naj še, da so sedaj na Whitesetu dobili železne vaze, 11 čevljev dolge, 6 široke in 4 globoka. Ne vem koliko teh

tajo. Sliši se, ako mi izgubimo bitko, da bodo plačevali samo še od voza, ne več od tone.

Bratje premogarji, pazimo, da ne podležemo. Pustimo naše voditelje do časa volitev pri miru in se nikar ne oziramo, kaj dobimo od ene ali druge strani pisanega o njih. Sedaj ni čas za to. Kar smo že toliko časa trpeli, trpimo še par mesecev. Kmalu bo prišel čas, da bomo lahko obračunali in obravnali z vsem, kar je sedaj krivica. — Se enkrat: Najlepša hvala vsem, ki ste sebi odrgali pa nam dali ter olajšali trpljenje! L. Kralj.

Nekoliko o farmah.

Willard, Wis. — Na Willardu in v okolici je nad 300 slovenskih farmarjev. Prvi naseljenec so se pričeli naseljevati pred 18 leti. Ti so veliko prestali, ker so prišli v gozdove. Takrat ni bilo ne test in niti ne kravjih steza. K večjemu je bila tu pa tam kakšna indijanska steza. Do prodajalne so hodili po več ur peš, ker z vožm ni bilo mogoče. Danes je drugače.

Ceste so večina utrjene in posute z gramozom. V okolici Willarda imamo 5 mlekarov ali sirarn, tako da ni nobenemu treba voziti mleka predaleč, kajti to je naš najboljši pridelek, oziroma dohodek. Imamo 4 ljudske šole, v katere pojava 90% slovenskih otrok. Imamo 4 podporni društva, h katerim spada nad 800 članov in članic. Nadalje imamo Slovenski dom, v katerem je razvedrila za vse, ako si ga žele.

V okolici Willarda je še veliko prazne zemlje, posebno proti severu. Zemlja je rodovitna in se lahko kupi poceni. Kdor namerava kupiti neobdelano zemljo, mu priporočam, da prej pogleda v tej okolici, predno kje drugje kupi. Poleg tega bi tu dobil zanesljiva pojasnila od izkušenih farmarjev.

Glavniemu odboru SNPJ priporočam, da podvzame kakšne korake glede naseljevanja na farme, kajti to bo itak priložnost pri prejalstev, ako bomo hoteli obdržati članstvo, da ne bo toliko brezposelnosti med njimi. Moje mnenje je, da bilo umestno, ker jednota toliko štrjuje za stavarje in druge ajrote, da bi tudi štrivovala za stroške, da bi poslala enega izmed gl. uradnikov v farmarske naselbine (če le mogoče gl. urednika, ker on bi opisal najboljše in nepristransko, ali pa predsednika jednote) z namenom, da bi članstvo dobilo natančne podatke. S tem bi storila jednota veliko korist za naseljevanje na farme, ker bi pronašla in priporočala, kje je najboljše zemlja in kje bi bilo najugodnejše za naše ljudi, zakar bi ji bilo članstvo hvaležno.

Brataki pozdravi!

Frank Hren.

Prispevki clevelandke naselbine premogarim stavarjem. Poročilo pomočnega odbora klav. Fed. SNPJ.

Cleveland, O. — Gotovo ste že večkrat slišali slovenski izrek, ki pravi: "Odprti roke, odprti srce, otiraj bratove solze." Je to zelo lep sentiment, pomagati drug drugemu, posebno še v ali, kadar človek najbolj spozna prijatelja. S to idejo v mislih je pomočni odbor clevelandke Federacije SNPJ. koncem zadnjega novembra izdal apel na slovensko naselbino v Clevelandu, na društva in posameznike, da prisločijo na pomoč s prostovoljnimi darovi v ob steno potisnjem in pomanjkanja tipecim premogarjem. Ta apel,

kot znano, ni naletel na gluha ušesa ali otopena srca: Slovenci so se primerne odzvali in prispevali v denarju, oblačil in drugih življenjskih potrebščinah. Odkar je že od časa do časa objavljen kdo, kaj, ako je bil denar, tolik je bil prispevek. Sedaj ko smatramo naše delo končano, vsaj za enkrat, želimo javnosti podati celotno poročilo, ki je sledeče:

Dohodki v denarju: Skupni denarni prispevki \$3,687.77. Prispevki društev SNPJ \$251, članov dr. SNPJ (nabrano na sejah) 141.10. Prispevki društev SDZ \$163.30, članov dr. SDZ \$34.25. Prispevki društev SSPZ \$74.50, članov dr. SSPZ \$21. Prispevki raznih organizacij \$548.50, članov raznih organizacij \$78.60. Posamezniki nabrali \$883.22.

Stroški: Poslano na pred. SNPJ, \$1,151.80; American Express Co. \$175.91; Frank Butala za čevlje \$130; Listki za poročanje \$16.25; razni stroški \$5.18; skupni stroški \$1,466.94. V blagajni še \$223.83. Odposlali oblake in drugih potrebščin \$10,972 funtov v 102 zabojih.

Pod rubriko "prispevki raznih organizacij" so vložili tudi vazo, ki so prišle od kluba dr. SND \$100, od dram. dr. "Anton Verovšek" \$121 in \$144.80 je prišlo pa od prodanih listkov za moški pas. Pod to rubriko so vključene organizacije, ki jih je nemogoče klasificirati drugače kot posamezno, kar je bilo že objavljeno. Denarni in zgoraj omenjeni prispevki so dar clevelandke naselbine, rasen v štirih slučajih, ki jih je odbor prejel od zunaj. Preostanek, ki je ob tem času še na roki, bo poslan na pred. SNPJ.

Odbor se želi na tem mestu zahvaliti vsem darovalcem in nabiralcem. Med slednjimi se želimo še posebno zahvaliti gospospi Stefančič, Medved, Pengov in Babel za njih poštovnovalno delo. Brez teh aglinih delav, posebno veliko zasluge ima gospa Stefančič, bi bili prispevki naselbine precej manjši. Da bi bilo v enakem slučaju več slovenskih žena in moč, ki bi vas posnemali! Zahvaljujemo se tudi skupnim dr. SSPZ za njih sodelovanje in vsem ostalim organizacijam za njih dobrodružnost naklonjenost.

Mogoče ne bo odveč, ako odbor tukaj izrazi svoje misli glede odmevov, ki prihajajo na naša ušesa iz nekaterih stavekovnih okrožij Pennsylvanije in Ohija. Ti odmevi se nanašajo na nezadovoljstvo nekaterih malkotentov z načinom razdeljevanja podpore med stavarje, največ po tistih članih, ki jih je imel v ta namen predsednik SNPJ. Ako smo pravilno informirani, je že večina teh članov obtoženih pri instancah SNPJ radi njih nekompetentnosti deliti podporo pravilno. Vsa tako se glasijo obtožbe napram njim.

Naj tukaj omenimo, da je bil naš odbor mnogokrat vprašan od prejemnih odborov, kako mi želimo da se deli podpora. Na vsa vprašanja te vrste smo mi vedno odgovorili, da je podpora v prvi vrsti namenjena stavarjem slovenske narodnosti, ki so podpora najbolj potrebni, ne glede na versko ali politično mišljenje. V slučaju, da jim poslana podpora preostaja (mi smo pošiljali v naselbine le podporo v blagu), naj jo razdele med najpotrebnejše stavarje ostalih narodnosti. Kot razumemo, so nekaj podpore na ta način delili, radi česar so vsaj navidezno nastali prepri v nekaterih naselbinah in radi česar je prišlo tudi do obtožb razdeljevalcev, n. pr. Nace Ziembergerja, (Glencoe, Ohio) John Terčelja, (Strabane, Pa.) in še par drugih.

Ni naš namen koga zagovarjati. Naš namen je le konstatirati dejstva z ozirom na namen, v katerega se je v Clevelandu pobirala podpora. Kolikor je nam možno soditi po informacijah, je imela pomožna akcija v drugih slovenskih naselbinah tudi sličen namen. Mi do sedaj še nismo slišali o nobenem slučaju deljenja podpore, ki bi bil v neuglasju z našim navodilom, deliti podporo v prvi vrsti med najpotrebnejše slovenske stavarje ne glede na versko ali politično prepričanje.

Nismo nikakoli naseljovalisti, ali kljub temu smo vodili pomožno akcijo v označenem namenu. Razlogi, ki so nas vodili v to, so sledeči: Takoj ko smo organizirali našo pomožno akcijo, je bil naš namen pošiljati nabrane prispevke v blagu na William Harghestyja v Pittsburghu, ki ga je v ta namen postavila Ameriška delavska federacija, denar pa na pred. SNPJ. Pridni po storjenem sklepu smo pa čitali, da se podpora, ki je prihajala na unijske lokale, ne deli pravilno in da se Slovence pri deljenju podpore prezira. Sprevideli smo takoj, da bi od naše pomožne akcije slovenski stavarji nič ali pa malo prejeli, ako se držimo prvotnega sklepa. Upoštevajoč tudi neuglasno lastnost našega naroda, smo storili drugi sklep, ki je šel za tem, da Slovence pomagamo slovenskim stavarjem. Pomožna smo tudi čitali poročila, da so Maščari, Italijani, Poljaki in druge bolj v premogarski industriji reprezentirane narodnosti delale enake. Bran posebnega medsebojnega dogovora se je torej uveljavilo pravilo "Svoji za svoje". V Clevelandu smo v tem smislu tudi abrali prispevke, katere so darovali slovenski ljudje le Slovinci brez pona politično ali versko prepričanje.

Sedaj pa pride do naš odmev iz Ohija in Penna, ki gre za tem, da diskreditira pomožno akcijo SNPJ, ki pa izvira iz stavarjskih predhodkov in osebnih razhajen. Ta malkotentni element, vsaj v Ohiju, skuša utvrditi mnenje, da se deli podpora le med slovenskim članstvom SNPJ in člane drugih narodnosti se pa prezira. Ta element kriči, da bi se mogla deliti podpora enako med vse stavarje, ki so člani SNPJ, ne glede na narodnost in ne glede ako živijo v pomanjkanju. To bi bilo nedolgovito, ako bi imeli na razpolago vsaj par milijonov dolarjev, brez da bi se kamun godila krivica. Ker je na razpolago le nekaj tisočakov in ker pri nekaterih ljudih igrajo le osebni motivi, ne gleda pod kako krinko, nastaja seveda prepri.

Kdo je pa abral skupaj teh deset tisočakov, nekoliko ton oblake in živil, katere se zahteva, da jih SNPJ enako razdeli med vse premogarje, ne glede na narodnost in ne glede ako je eden nianj potreben kot drugi? Ali so jih nabrali Hrvatje, Čehi, Poljaki, Slovaki, ali so jih prispevali Slovenci? Ali so ti tisočaki prišli skupaj potom rednega ali izrednega assessmenta SNPJ? — v katerem slučaju bi se podpora morala deliti enako med člane jednote ne glede na narodnost. Ali niso v ta sklad prispevali tudi društva, ki ne spadajo pod okrilje SNPJ, ki so do zadnjega edino le slovenska in nekatera zelo narodna, namreč v Clevelandu, in pa posamezniki, ki niso člani SNPJ? Vsi, ki zahtevajo enakost v razdeljevanju podpore poslušajte sledeče dejstvo: Vsa nabrana podpora, ki je bila skleni naš odbor, je bila pripravana 90 odstotkov po rojaki slovenske narodnosti. Precejšen del te podpore, bodisi v blagu ali v denarju, so prispevali posamezniki in društva, ki niso člani SNPJ. Iz takaza prispevkov, ki so bili objavljeni v Prosveti, Proletarcu in Enakopravnosti, je razvidno, da jih je zbralo skupaj slovensko delavstvo najmanj 90 odstotkov. Radi teh dejstev in na podlagi teh dejstev vse vprašamo: Ali ni bila podpora do sedaj pravilno razdeljena in ali bi jo mogli tudi svetopisemski kralj Salomon, najmodrejši izmed modrih, pravilnejše razdeliti?

Mi vemo, da se novac deli tudi med člane SNPJ druge narodnosti, sorazmerno v precej večji meri kot so pa narodnostne skupine prispevale v stavekovni sklad SNPJ. Torej, kaj hočete? Ali ni tudi resnica, da druge narodne skupine podpirajo v prvi vrsti stavarje njih narodnosti? Ako je to istina, kako morate zahtevati večkratno podporo za stavarje ene narodnosti na račun stavarjev druge narodnosti? Ali vam ni znano, da je edini vir podpore, ki je primeroma majhen s potrebo, od katerega so slovenski stavarji odvisni, stavekovni fond SNPJ in pa Republikan-

BANKADE

Dinamitni žegen.

V listih čitam (videl ali slišal nisem), da apet pokajo bombe v Chicagu. (Spet? vpr. ur.) Listi se mistijo. To niso bile bombe. To je bil papežev žegen, ki je bil poslan v Chicagu, ko je papež dobil milijon dolarjev od dobrih Chicagojcev. Žegen je došel v Chicagu v ponedeljek jutraj. — Frank Horseradish.

Predsednik enkrat umre. . .

"Radnik" poziva illinoiske rudarje na štrajk v aprilu. Jaz pa posijam drvešca, da selenijo enkrat v aprilu. — Rudar.

Temu pa gre res trda.

Neki saksonski škof (piše se Schreiber) se je obrnil na socialiste v Detroitu za denarno podporo. Ali se je že obrnil na boljševike in Callesa? Ta škof vsakakor ne veruje v božjo pomoč. . .

Katoliški skrivnostni.

Toni Grdina piše, da je Joliet poln "aktivnostne propagande". Zlodeji! Dobro bi bilo suspendirati Joliet — na skrivaj — za kake tri mesece. . .

V Italiji je dosti potrošev.

30.000 italijanskih Pepcev je zadnji teden prišlo, da umrejo za Mussolinija in Italijo. Umrejo že — samo ne vedo še, kdaj. . .

Preveč rojakov v Waukeganu.

V Waukeganu ni še nihče do bil proste volje za stari kraj. Nekaj bi jih lahko poslali, pa ne v Slovenijo, temveč na Balkan. — Kopriva. . .

Odgovor je all right.

"Amer. Slovenec" je res odgovoril na moje uljudno vprašanje. Pravi, da so se res dobro zabavali na postnem plesu in res (ne baje) so grli razbijali in naredili malo kravala, samo malo. . . To zadostuje. Prijatelj Miha, plačaj dolar! Stavi sem capak, da topot katoliški list mora poročati o katoliškem "trubli" — in res je poročal. Tako se jih dobi v konji rog. Teko je enkrat velk ait in koza cela! — Fat Bill, Chicago. . .

Inteligenca pa taka!

Iz Waukegana: Če drugače ne zmagaja, pa počakaj Sloveka na ulici in skoči vanj prav po divjaklo. Tega ne naravno naučiti v višji šoli. To je izobrazba. You bet! — Kopriva. . .

Litrinov ima prav!

Delegatje v Ženevi, ki odpravljajo vojno, so se skregali. Ako bi bili imeli pistole v žepu, bi se bili postrelili. Ker niso imeli pištol — bili so kompletno razoroženi — so odšli domov živi in zdravi. Zahtevamo, da se vse pištole na svetu pomečajo v vodo. . .

Ali vas sm?

Prihodnje nedeljo bo velika zmaga na Kitajskem. — Sur.

Samomor vojaškega kaplana.

Fort Riley, Kans., 29. marca — Faye A. Moon, vojaški kaplan, se je večerj ustrlil v svojem stanovanju. Vzrok samomora ni znan. . .

akega združenja, kateri je že izčrpan od manjših pomožnih akcij slovenskega delavstva izrom Amerike? Zakaj ste tako malodušni in otkopčni, ki je vam in nam le na škodo in slavo, ugod? Ako pride do kakšnega nenporazuma in se posamezniki čuti zapostavljenega, zakaj ne skušate poravnati te male, ničevne difference na način razumnega človeka mesto da se kavaste in v ravnote med sabo prav po balkansko?

Zapomnite si, delavska solidarnost, širjenje razuma in evanjanje znanja, se ne ustvarja v pridobiva na tak način. Svoje velike misli, v kateri vas tišči kapitalizem, se boste mogli rešiti na drugi način kot je v medsebojnem prepiru in vzplamtanju strani in osebnih predhodkov. — Anton Guden, Edward Brantner, Louis Zerbe, pomočni stavekovni odbor Cleveland SNPJ.

Vesti iz Jugoslavije

LJUBLJANSKEM OBCINSKEM SVETU SO SLOZNI.

(Izvirno.)

Ljubljana, 8. marca. Po dolgem času je Ljubljana dobila zopet enkrat redni občinski svet, katerega je bila potrebna. V letih ostre politične borbe med slovenskimi liberali in klerikalci so gospodovali volji ljudstva sami. Dosedaj se je vsega skupaj prodalo oblačil samo za 11 milijonov dinarjev, primanjkuje pa še vedno nad 23 milijonov dinarjev, kar je jako lepa vsota.

Izhod iz te zagate je seveda težak in silno otekočen. Ali delovna večina ne vidi sedaj drugega izhoda, kakor da se enkrat razpiše novo posojilo, kajti le z novim posojilom bo mogoče zgraditi primerno število stanovanjskih hiš in s tem kolikor toliko odpraviti stanovanjsko miloščijo, ki je čimdalje večja in ki grozi zanetiti katastrofo. — Za ljubljansko prebivalstvo pa je zaenkrat najvažnejše to, da se v občinskem svetu res že prične za delo in ne samo za prazno govoricenje in besedičenje, in da se v složenem delu najde tudi pravilna rešitev za vse pereče socialne in gospodarske probleme, ki so velikega pomena za ljubljansko delovno ljudstvo.

Tovarnarji v državi

Connociant v Sloveniji

V tej ofenzi proti organiziranemu delavstvu je združenih osem sto tovarnih.

New Haven, Conn. — Tovarnarji v tej državi so se organizirali. V svojem vojnem skladu so nabrali milijone za vojskovanje proti organiziranemu delavstvu. Skoraj v vseh glavnih industrijah te države dandanes odloča vojta tovarnarjev. Društvo tovarnarjev se ponaša, da je doseglo te razmere. Društvo je bilo organizirano leta 1910. Od tega časa se mu je posrečilo pridružiti svoji organizaciji osem sto podjetij, v katerih dela 225.000 delavcev. V teh podjetjih je naloženo \$892.000.000 kapitala. Bankirji in tovarnarji delajo roka v roki ob času stavke ali drugih potezah proti delavskemu gibanju.

Vse to se je doseglo, ker imajo močan sklad za vojskovanje proti delavstvu. V ta sklad so tovarnarji in bankirji radi prispevali, zavedajoč se dejstva, da jim bo ta denar nosil lepe obresti. Tovarnarjem se je posrečilo premagati delavske strokovne organizacije druga za drugo, ko so se bojevale za svoj obstanek v tovarnah, ki stoje na Long Islandu ob železnici New Haven. Ta železnica je med ljudstvom poznana kot kup stare in obrabljen šare. Vsak dan poročajo časniki o nesrečah na tej železnici.

Dobro organizirani v tej državi so še stavbinski delavci in livarji, ki vlivajo peči in štedilnike.

Delavcem v tej državi ni dovoljeno se organizirati drugje kot v kompanijskih unijah, ki so jih organizirali kompanijski vohuni in agentje privatnih detektivskih agencij. Zakonodajalec iz te države v kongresu so najglasnejši zagovorniki visokega tarifa. Ravnotako pa nasprotujejo Shipsteadovi predlogi za omejevanje sodnijskih prepovedi ob času sporov v industriji.

Chicago. — Vrhovno sodišče je odločilo \$20.000 odškodnine za delavce, ki so bili ubiti v Ljubljani na letni ljubljanskimi starih korencih. Stanovanjske bede pa seveda niso rešili gospodje, ki so sedaj vladali na rotovžu, temveč nasprotno: le posejali so je, le v zadnjem času, ko se je privatno inicijativno pričelo graditi zopet stanovanjske hiše, se razmere v tem pogledu nekoliko izboljšale, seveda pa le malo. V glavnem je stanovanjsko vprašanje v Ljubljani onesnajboljše in to vprašanje mora sedaj povojno rešiti voljni občinski svet.

Pri vsem tem pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da je sila vladnega komisarja, ki so

RAZNE VESTI

Suhaka lga rešila morilca. — pravi kongresnik.

Washington, D. C. — Kongresnik Palmisano je 28. t. m. dejal v zbornici, da je vpliv profesionalne lige na zveznega pravdnika povzročil, da je bil Rudolph Brewer na sodišču oproščen krivde umora Charles Grundlacha, 73letnega farmarja, ki je bil izvršen v septembru pretečenega leta.

Oprostitev Brewerja je bilo očitno roganje justici v obraz, je dejal kongresnik. Ako bi vdova umorjenega ustrelila Brewerja v trenutku, ko je bil izrečen na sodišču oproščen odloč, bi z njo simpatizirala vsa držala.

Casniškim poročevalcem, ki so prisostvovali obravnavi, so bila zamašena usta in jim ni bilo dovoljeno poročati vse resnice o obravnavi. Sodnik Coleman je poklical časniške poročevalce dva tedna pred obravnavo in jim dal navodila, kakšna poročila se bodo morala pošiljati v javnost.

Dolgi lasje skoro umirili leno.

Geneva, Ind. — Mrs. C. F. Osburn je konservativna in ne veruje v striženje ženskih las. Bila je vedno ponosna na svoje dolge lase — ali 28. marca jih je izgubila in malo je manjkalo, da ni izgubila še življenja. Lasje so se ji zapletli v palno lavjalo in na njen krik je priteklo asfal, ki je lase hitro odrezal in ji rešil življenje.

Politična fasnjava brezposelnih delavcev.

Chicago. — Okrog 400 brezposelnih delavcev je v sredo hotelo obiskati župana Thompsona, toda policija jih je ustavila pred mestno hišo in razpršila. Delavci so nosili ameriško zastavo in rdeče napise: "Naši otroci so lačni," "Dajte nam dela ali kruha" itd. — Mestna uprava, ki ima dolg jezik kot krava rep o vseh mogočih rešeh, nima niti besede za brezposelne delavce.

Bivši urednik nemškega lista aretiran.

Buffalo, N. Y. — Arthur Lorenz, bivši urednik "Illinois State Zeitung," je bil 29. t. m. tukaj aretiran, ko je dospel s Kanade. Zvezni uradniki so ga iskali več mesecev radi obtožbe, da je izrabljal pošto v slepariske namene.

L. 1923. je bil Lorenz obsojen v Chicagu na šest mesečni zapor radi obrekovanja nekaterih članov Ameriške legije.

Zima noče odnehati.

Chicago. — Zima, ki se je vrnila 26. marca na valu sneženega viharja, se še mudi tukaj. V poči od srede na četrtek je pridrel iz Kanade nov vihar, ki je pokril mesto in okolico s svežim snegom. Sneg in mraz vladata po vseh centralnih, zapadnih in severozapadnih državah. Vremenski urad pravi, da toplega vremena ni pričakovati še nekaj dni.

Bankničar ustreljen.

Monroe, O. — Nekega neznanega moškega, ki je skušal v sredo oropati tukajšnje državno banko, je ustrelil bančni blagajnik Austin Smith. Smith je oboroženemu roparju izročil nekaj denarja in napravil kretinjo, da potegne denar iz predala, pograbil pa je revolver in oddal kroglo roparju v srce.

Trije člani družine umorjeni.

Newark, N. J. — Frank S. Warren, njegova žena in 13letni sin so bili umorjeni 28. t. m. v njih stanovanju. Ustreljeni so bili s krogelami iz revolverja. Po izvršenih umorih so morilci zažgali hišo. — Policija sedaj išče morilce, za katerimi ni nikačnega sledu.

Povodenj pojenjuje.

San Francisco, Cal. — Povodenj, ki je nastala valed hudih nalivov, počasi pojenjuje. Največ škoda so utrpela mesta Alicia, Marysville in Yuba. Na delu je več sto ljudi, ki grade stene in jame, kateri so bili poškodovani v poplavi.

PROSVETA

Pomladni vetrovi . . .

Pomlad je padel za prst debel sneg, pa je zapihala tam od severa burja in razgnala megle, da je posijalo toplo sonce, kakor bi se nasmešnila pomlad tam od juga.

Sla ava po logu roko v roki, dva velika, mlada otroka. Prve bilke so ozelenele vrbe, so poginjale mačice in bregovi so bili pobeljeni z zvončki. Drevje je še spalo zimsko spanje, tudi kukavica še ni kukala, le čez pokrajino je ležala topla solnčna obla in iz nje je odmeval klic po pomladi. Klic močan, da je razgrel kri in se je vzbudilo hrepenenje po nečem lepem, kar je že davno minulo, po prelestni brezkrobnosti mladosti.

Pod nogami so cveteli zvončki. Mara je vtrgala enega ter mi ga vtaknila v gumbico.

"Poglej, kako lepo pristoja ta košček pomladi na tvojih prsih."

Zasmejal sem se prešerno. — Lepo bela nedolžna cvetka na srcu starega grešnika! Saj pogine od aramu. Raje bi jo pustila, da bi cvetela dalje, se oplodila in rodila sad.

"Oprosti, hotela sem ti napraviti veselje."

"Saj je bila samo šala, otrok moj. Ljubim jih nezarečno vse te bele cvetke, ki edine niso omadeževane od strasti. Še ko spi vsa narava, že vzklijejo iz zemlje in stezajo glavice proti solncu, evobodi, a mi, ljudje? Svoboda nam je pusta fraza. Ne maramo solnce, ker se nimamo zrell, da si padamo v grob, stari strohneli in tisoči gredo preko nas po isti poti."

"Poglej, kako je cvetka pobelila glavico. Manjka ji življenja ali ji je žal po sanjah prihodnosti. Razpršila bi seme po vseh vetrovih in zrastle bi otroci po logih in bregovih. Osvojili bi ravnine in imeli samo eno barvo in ime. Gorje onemu, ki bi jim skušal storiti kaj zalega! Omamili bi ga s svojo množino, da se ne bi nikdar več držnil segati v njih najsvetejše pravice, kratiti jim pot življenja."

"Tako malo te razumem. Govoriva raje kaj drugega."

"Taki ste vsi. Oprosti mi, Sanjate v nekaj lepega, v brezskrbno, prihodnost, a ko sanje minejo, ste razočarani. Brez truda bi se vsedi radi k polni mizi. Mi pa prvi življenje svoje pot, korak za korakom, vedno naprej k izpolnitvi; in vi, tisoči in tisoči čakate kakor Izraelci obljubljenega Mesija. Brez truda ni svobode."

"Poglej, dragi, kako se na severu bleste planine, kako krasne so. Sivo glavo imajo pokrito s snegom. Tam gori sedaj gotovo ni nobenega Sloveka — mrzla zima je."

"Motiš se, Mara! V skalnatih vrhovih je življenje. Ne cveto tam zvončki in tudi čebele ne nabirajo medu, vendar je po vrhovih vse živo. Gmijo plazovi in skale se trgajo. Divji kozli skačejo po strminah in čerch, ljubijo se in množijo. Svobodni so. — Tam gori ni biblije, ne laži, ne morale, ni dogem ne svetohlinstva, ni policaja, ne žandarja. Kdor je truden, se na skali odpočije in žojo si ohladi z mrzlim snegom. Kralji in cesarji so enaki navadnim zemljanom, in ni ga, ki bi prišel ter dejal: to je moj!"

Kratek dan je že bil in sonce se je pričelo nagibati tja za notranjske hribe, le zadnji poljubljajoči žarki so obevali sive snežene vrhove planin. Od severa je potegnil mrzel, rezek veter.

"Pojdiva! Mara bo."

Mahnila sva jo preko travnikov.

"Halo! . . ." se zadere nekdo za nama. Velik širokopleč kmet vihti v rokah sekuro.

"Kdo vama je dovolil hoditi po travnikih?"

"Oprostite, saj nisva napravila nobene škode. Saj še nič ne raste in zemlja je še zmrla."

"Vaseno, prepovedano je, tu sem jaz gospodar. Tja doli na cesto pojdita!"

Mara se je tesneje privila k meni.

"Tako se bojim. . ."

Tudi meni je bilo tesno. Pregrešla sva se proti zasebni lastnini. Zavila sva na cesto in tu

Preživite Praznike Velikenoči z izborno godbo

Novi slovenski Victor rekordi

NOVI Victor rekordi pomagajo prinesiti velikonočno razpoloženje v vaš dom. Vse izbrane pesmi so tukaj zaeno z drugo godbo za konec aprila. Gotovo jih nekaj želite za svojo zbirko. Poslušajte jih pri bližnjem Victor prodajalcu — še ta teden!

21216	The Rosary (Veliko orglje)	CHARLES O'CONNELL
10-in. — 75c	Ave Maria (Veliko orglje)	
21182	Dress Parade — Vojska koradenica	
10-in. — 75c	His Honor, The Mayor — Koradenica	MEDNARODNA GODBA
21176	Ljubavne sanje po plesu	
10-in. — 75c	Rendezvous Rocco	ALBRECHT'S SCHRAMMEL ORKESTER
80481	Dolg, Dolg Fant	
10-in. — 75c	Senčica — Polka	DIETICHMAN BROTHERS ORKESTER
80482	Nocoj je luštna noč	
10-in. — 75c	Njega ni	ADRIJA KVARTET
80526	Ribniška	
10-in. — 75c	Naš maček	ADRIJA KVARTET
80527	Kadar so godci dobre volje — Valček	
10-in. — 75c	Na Dolenjskem — Valček	RACIN FOYS ORKESTER
80332	Amerikanec se poslavlja od rojstnega kraja	
10-in. — 75c	Amerikanec na obisku v stari domovini	ADRIJA PEVCI
80333	V krčmi—Del 1	
10-in. — 75c	V krčmi—Del 2	ADRIJA PEVCI
80331	Zgubljena pesem — Polka	
10-in. — 75c	Jolietška Slovenka — Polka	DIETICHMAN BROTHERS ORKESTER
60334	Gozdni zvok — Trumpan	
10-in. — 75c	France — Polka	DIETICHMAN BROTHERS ORKESTER
79483	Nagajivka — Mazurka	
10-in. — 75c	Coldarji — Samarijanka	RACIC-JOFŠOVA GODBA
79484	Vesela Gorenjka — Polka	
10-in. — 75c	Korajža velja!	RACIC-JOFŠOVA GODBA
77423	Na poskok	
10-in. — 75c	Gorenjski valček	LOVRIN
68923	Zenitovanje—Del 1	
12-in. — \$1.25	Zenitovanje—Del 2	ADRIJA PEVCI
68924	Romanje k Materi Božji—1	
12-in. — \$1.25	Romanje k Materi Božji—2	ADRIJA PEVCI
80180	Božič	
10-in. — 75c	Badnjak	JADRAN MOŠKI KVARTET
80183	Nova stara pesem	
10-in. — 75c	Oj, ta zakonski stran	JADRAN MOŠKI KVARTET
80184	Radi kotla v keho	
10-in. — 75c	Ravbar na gavge	JADRAN MOŠKI KVARTET

Model 4-3 — Idealna Victrola za majhen dom ali apartament. Cena \$95.

Novi Ortofončni Victor Rekordi

Victor Talking Machine Company, Camden, New Jersey, U. S. A.

